

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging „opbouw“

Stephanus

„Maar zij begonnen luidkeels te schreeuwen, stopten hun oren toe en stormden als één man op hem los; en zij wierpen hem de stad uit en stenigden hem“.

(Handelingen 7 : 57).

Het begon met ruzie.

Er was gemor in de gemeente van Jeruzalem. De grieks-sprekende Joden in de gemeente klaagden er over dat de weduwen van hun groep te kort kwamen, vergeleken bij de weduwen van de andere groepen. Het was niet goed georganiseerd, vonden de grieks-sprekende broeders. Er was nog niet voldoende regel in de uitdeling.

De apostelen moeten dit toegeven. Het bevredigt ons ook niet, zeggen zij. Laten wij ons voortaan alleen bezig houden met het gebed en de bediening van het Woord, en laten anderen zorgen voor de bediening van de tafels.

Dat vinden allen een goed voorstel en zo worden er dan zeven broeders gekozen, goed bekend staande mannen, die voortaan zullen zorgen voor een goede bediening van de tafels. Tot die zeven broeders behoort Stephanus, een man vol van geloof en van den Heiligen Geest. Alle grieks-sprekenden kunnen nu met vertrouwen de toekomst tegemoet zien. Nu komt het wel goed. Vooral met zo'n broeder als Stephanus.

Kort daarop wordt Stephanus gestenigd. Niet omdat hij zijn diakenambt zo goed uitoefende, maar omdat hij het Woord zo goed bracht. Het loopt dus wel heel anders, dan de gemeente het zich had ingedacht. Stephanus wordt als diaken gekozen. Het zal zijn taak zijn, te letten op die vergeten weduwen.

Maar de Heere vindt, als het over Stephanus gaat, dat het niet zo belangrijk is dat de grieks-sprekenden in de gemeente tevreden kunnen zijn, maar dat Stephanus wat zal zeggen in de joodse raad. En vooral: de Heere had al een zekere Saulus op het oog. Dien wilde hij hebben, en daarvoor gebruikte Hij Stephanus.

Stephanus was vol van genade en kracht en hij deed wonderen en grote tekenen onder het volk. Er kwamen nogal wat uitlandse joden naar hem luisteren en die gingen in debat met hem. Maar zij waren niet bij machte, Stephanus te weerstaan. Dat kwam niet doordat Stephanus zo'n gewiekste debater was, maar door den Geest. Als Stephanus met de mond vol tanden had gestaan, zou hij niet gestenigd zijn. Tegen een onbenul zouden de joden niet zo in verzet zijn gekomen. Nu wel. Juist omdat ze hem niet weerstaan konden, werden ze zo boos. Want die joden weerstonden altijd den Heiligen Geest.

BOEK DES LEVENS

Daarom is er ook geen twijfel aan, of ieder die geweigerd zal hebben om naar Christus te horen, zal uit het boek des levens worden uitgedelgd.

CALVIJN.

Stephanus wordt opgebracht. Valse getuigen zeggen: deze man spreekt lasterlijke woorden, onophoudelijk, tegen deze heilige plaats en de wet! Eerder was al rondverteld, dat Stephanus lasterlijke woorden sprak tegen Mozes en tegen God. Het maakt wel wat verschil, maar komt toch ook weer op hetzelfde neer.

De joodse leraars zeiden: de tempel is het huis van God. Wie wat verkeerd zegt van de tempel, zegt eigenlijk een lasterlijk woord omtrent God. Wie de tempel niet zo heel erg belangrijk vinden kan, die vindt GóD eigenlijk niet van belang. Zo is het ook met Mozes en de wet. Wij, leraars, hebben van de wet veel studie gemaakt, wij kennen de wet. Wij hebben in onze jongensjaren van bekwame rabbi's geleerd hoe we de wet hadden te lezen, en wij hebben datzelfde onderwijs nu al weer vele jaren lang doorgegeven aan onze leerlingen. Als iemand nu een kritische opmerking maakt over onze leer omtrent de wet, dan is het toch wel duidelijk dat zo'n kritikus niet veel van de wet moet hebben, en dat hij de erfenis van Mozes niet hoog heeft. Hij lastert Mozes, als je het goed bekijkt.

Als we lezen wat Stephanus zegt voor de raad, dan valt het ons op, dat hij enkele grepen doet uit de geschiedenis, maar dan zó, dat hij laat zien hoe de HEERE zorgde voor Zijn volk, ook zonder dat er een tempel was in Jeruzalem. De Allerhoogste woont niet in wat met handen gemaakt wordt. Voorts laat hij duidelijk uitkomen, dat het voorgeslacht van de raadslieden ook niet bepaald Mozes en de latere profeten heeft geëerd. En GIJ DOET DAT OOK NIET, besluit hij. Gij hebt den Rechtvaardige verraden en vermoord!

Toen ontploften de raadslieden. Dit was toch het toppunt. Zij stopten hun oren toe, stormden als één man op Stephanus los en wierpen hem de stad uit. Daar stenigden zij hem.

Misschien hebben de vrouwen van deze raadslieden 's avonds nog gevraagd onder het eten: moest dat nu zó?

De raadsheren zullen dan wel geantwoord hebben: het kon niet anders. Dit liep de spuigaten uit. En het eten zal hun wel goed gesmaakt hebben. Voordat mensen een zondig vonnis vellen, zijn ze nog wel eens onrustig maar als het achter de rug is, dan valt het wel mee met die onrust.

Zij wilden niet toegeven dat zij den Rechtvaardige hadden verraden en gedood. Die had immers schamper gesproken over de tempel. Breek hem maar af, had Hij gezegd. Over de wet had Hij trouwens ook eigenaardige opmerkingen gemaakt. De raadslieden wilden niet inzien dat zij van het heilig huis van God hún heilig huisjé hadden gemaakt en dat Jezus van Nazareth niet van de wet des HEEREN afweek, maar door de rabbinistische exegese van de wet heenbrak, opdat het volk weer weten zou wát de HEERE vroeg: liefde tot God en den naaste. Die raadslieden zagen alleen maar: Hij gaat tegen ónze opvatting in. Dus kruisigden zij Hem.

UIT DE INHOUD:

Stephanus	A. H. A.
Van twijfel en zekerheid des geloofs	H. J. J.
Kerk en Woord (IV)	G. V.
Hoe krijgen wij een betere psalmbertijming?	D. W. L. M.
Fundamentele vragen (IV)	J. Stw.
Kritische krabbels	Frater
Puberteit	P. A. H.
Een stem uit de kerken	Luctor
Persschouw	
Van hier en ginds	
Kerknieuws	

Nu zij Stephanus voor zich hadden, wilden zij wéér niet teruggaan tot op de eerste, allesbeslissende vraag: predikt deze man de Schriften of niet? Dus stenigden zij hem.

Het is in de kerkgeschiedenis wel vaker zo gegaan. Met kerkgeschiedenis bedoel ik, wat in Christus' kerken gebeurd is tot op gisteren. Vaak werd de éérste vraag omzeild: predikt deze man den Christus naar de Schriften, of niet?

Het was dikwijls: deze man is onordelijk. Of hij heeft zulke rare ideeën. Eerst zeiden de raadslieden: dit is een ketter. Later zeiden ze: deze man is een domper. In onze moderne tijd zeggen de raadslieden: deze man is een psychopaat. Dan ben je klaar. Als alle broeders en zusters dat nu maar geloven willen, dan zijn ze het er allen over eens: die man moest er wel uit. Maar we moeten toch altijd maar weer terug naar die eerste vraag: predikt hij het Woord des Heeren of niet....

Doch de broeders, die vervolgd werden, mochten toch altijd op hun Heere zien. Zoals Stephanus. Bovendien gaf de Heere hun vaak deze troost, dat zij mochten zien hoe er broeders en zusters waren, wie de ogen open gingen, en die de Schriften weer leerden verstaan, juist door de smaad die de knechten des Heeren moesten lijden.

Het is heel goed mogelijk, dat het juist Paulus is geweest, die aan Lukas het verslag gegeven heeft van het woord dat Stephanus sprak voor de raad. En Paulus zal dan zelf wel tegen Lukas gezegd hebben: zet er vooral bij, dat ik toen een welbehagen had aan de dood van mijn broeder Stephanus. Maar ook, dat Stephanus stervende bad: Heere, reken hun deze zonde niet toe....

Dat gebed van Stephanus is verhoord, toen de Heere Saulus staande hield op de weg naar Damaskus.

De apostelen hadden in het begin gezegd: wij zullen aanhouden in het gebed en in het Woord. Stephanus moet de tafelen dienen.

Merkwaardig, dat juist Stephanus zo'n grote taak kreeg van den Heere, met het Woord en met een gebed....

De broeders die gesmaad zijn om Christus' wil mogen het vaak later zien: „Ik wil dat gij weet, broeders, dat hetgeen mij wederbaren is, veeleer tot bevordering van de evangelieprediking heeft gestrekt“ (Philippenzen 1 : 12).

Gorkum.

A. H. ALGRA.

Van twijfel en zekerheid des geloofs

Een plotseling sterfgeval kan ons ineens weer voor de vraag stellen: Wat is uw enige troost in leven en sterven? We kennen, hoop ik, allen wel het antwoord van de Catechismus op deze vraag. Hoewel ik soms de indruk heb, dat op vele catechisaties de antwoorden niet meer van buiten geleerd worden. Wat m.i. niet te prijzen is. Maar ook al kennen we dat antwoord wél van buiten, dan is daarmee nog niet gezegd, dat het waarlijk onze enige troost is het eigendom van onze getrouwe Zaligmaker Jezus Christus te zijn. We spreken ons over deze zaak meestal moeilijk uit. Maar als er eens een onderzoek kon worden ingesteld naar de stand van zaken betreffende de zekerheid des geloofs, dan zou het mij niet verwonderen als bij velen meer twijfel dan zekerheid bleek voor te komen. Hoe zou dat eigenlijk komen? Waarom ontbreekt bij velen die blijde, rustige zekerheid van: „De HERE is mijn herder, mij zal niets ontbreken”? Wat is toch de oorzaak, dat de twijfel bij menigeen de overhand heeft? En waarom durven velen niet met Paulus rustig zeggen: „Ik ben verzekerd, dat niets ons kan scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus onze Here”?

Wat de oorzaak hiervan ook moge zijn, over één ding zijn we het hoop ik wel eens, dat de schuld niet bij de HERE onze God ligt. Ik weet wel, dat in vrij brede kring de blaam wél op God wordt geworpen. Men zegt dan ter verontschuldiging: Het moet een mens ook maar gegeven worden. Of: Een mens moet toch ook maar wedergeboren zijn. Of: Als ik nu eens niet uitverkoren ben, dan kan ik daar toch niets aan veranderen. Door deze en dergelijke verontschuldigen geeft men eigenlijk de schuld van eigen twijfel en onzekerheid aan God; al zal men dat niet openlijk durven zeggen. We zullen het er wel over eens zijn, dat al zulk spreken goddeloos is en dat we ons daarvoor moeten wachten. Als de Here Jezus bij zijn discipelen twijfel of ongeloof vindt, dan verwijt Hij hun dat. Dan zegt Hij: „Waarom hebt gij gewankeld?” Matth. 14 : 31. Of: „Hoe hebt gij geen geloof?” Marc. 4 : 40. Of: „Wees niet ongelovig, maar gelovig”. Joh. 20 : 27. Als de schuld van twijfel en ongeloof bij de HERE lag, dan zou de Here Jezus niet verwijtend hebben kunnen zeggen tot de ongelovige Joden: „Hoe menigmaal heb Ik uw kinderen willen bijeenvergaderen gelijk een hen haar kiekens bijeenvergadert onder de vleugelen, en gijlieden hebt niet gewild”. Matth. 23 : 37.

Neen, dat zij verre van ons, dat wij ons ongeloof en kleingeloof en twijfel op rekening zouden stellen van de HERE. Paulus zou zeggen: Dat nooit! We moeten daar maar geen woord meer aan verspillen.

We moeten de schuld ook maar niet aan de duivel geven. Ik zeg niet, dat de boze zijn hand er niet in heeft als twijfel en ongeloof in de kerk woekeren. Maar dat neemt onze eigen schuld niet weg. Waarom luisteren we liever naar de vader der leugenen dan naar de waarheid Gods? Ook moeten we de schuld niet werpen op de traditie of op de prediking of op de opvoeding of op onze aanleg en ons karakter. Het is wel waar, dat al deze dingen invloed hebben. Het is ook waar, dat voor velen verzachtende omstandigheden zijn aan te voeren en dat de HERE daarmee ook rekenen zal. Men moet maar eens opgegroeid zijn in een omgeving, waar de twijfel verheerlijkt wordt en tegen gerustheid gewaarschuwd wordt als een werk van de duivel! Er zijn schapen van de kudde van Christus, die mager gehouden zijn door onschriftuurlijke leiding en opvoeding. En de verantwoordelijkheid van zulke verleiders en opvoeders is groter, dan van de schapen die zo stelselmatig mager gehouden zijn. Maar dat alles neemt toch niet weg, dat twijfel en ongeloof ons schuldig stellen voor God. En dat het onze eigen schuld is als we, omringd door de schatten van Gods genade in Christus Jezus, niet weten of we het eigendom van Hem zijn.

Laten we twijfel en ongeloof toch nooit verontschuldigen. Twijfel is ongeloof. Als we iets „in twijfel trekken” dan geloven we het niet. De apostel Jacobus stelt twijfel en geloof tegenover elkaar. Hij schrijft in 1 : 6 : „Dat hij (wijsheid) begere in geloof, niet twijfelende”. Twijfel komt voort uit een ongelovig

hart. En ongeloof maakt eigenlijk God tot een leugenaar. Niemand zal wel durven zeggen, dat dit laatste geen zonde is. Welnu, dan moet ook niemand zeggen, dat twijfel of ongeloof geen zonde en geen schuld is.

Als we twijfelen, kleingelovig zijn, ongelovig zijn — dit komt alles op hetzelfde neer — dan denken we klein van Gods genade, dan geloven we weinig van Gods genade, dan vertrouwen we niet op Gods genade.

Gods genade is onbegrijpelijk, onvoorstelbaar groot. Ze gaat alles te boven wat in de mensenwereld wordt gevonden. Voor genade kunnen we ook wel zeggen: liefde. Het komt onder mensen nauwelijks voor, dat iemand voor een rechtvaardige zal willen sterven. Voor een heel goed mens zal iemand z'n leven misschien nog wel eens geven. Maar, zegt Paulus in Rom. 5 : 8 : „God bevestigt Zijn liefde jegens ons, dat Christus voor ons gestorven is als wij nog zondaars waren”. Dit is het wonderlijke van de liefde of de genade Gods, dat ze uitgaat naar en zich geeft aan goddelozen. „Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe”. We hebben te doen met God, die de goddeloze rechtvaardigt. Het Evangelie der genade is een kracht Gods tot behoud van zondaren en zondaressen. Dit geldt niet alleen op het Zendingsveld en dit is niet alleen waar voor de Evangelisatie, die tot de moderne heidenen uitgaat in onze omgeving, maar dit is en blijft waar voor het Evangelie in de kerk van Jezus Christus. Gods genade voor goddelozen is en blijft de grond der zaligheid. Ook voor de gelovigen. De rechtvaardiging van de goddeloze is niet maar een beginstadium, waar we later boven uit komen. Dat God goddelozen vrijspreekt van schuld en straf en recht geeft op het eeuwige leven blijft het „anker der ziel” tot in het uur van onze dood. Een andere grond schuift de Schrift ons nooit onder de voeten. Het is en blijft de enige troost in leven en sterven, „dat, al is het dat mij mijn geweten aanklaagt, dat ik tegen alle geboden Gods zwaarlijk gezondigd en geen daarvan gehouden heb, en nog steeds tot alle boosheid geneigd ben, nochtans God zonder enige verdienste mijnerzijds, uit louter genade mij de volkomen genoegdoening, gerechtigheid en heiligheid van Christus schenkt en toerekent, evenals had ik nooit zonde gehad noch gedaan, ja als had ik zelf al de gehoorzaamheid volbracht, die Christus voor mij volbracht heeft, in zover ik zulke weldaad met een gelovig hart aanneem”. De enige grond der zaligheid blijft, dat God ons heeft liefgehad en dat Jezus Christus voor arme zondaren van rijk arm is geworden en dat de Heilige Geest Zijn gemeenschap ons uit genade gaf en geeft. We hebben het leven en de zaligheid altijd weer buiten ons zelf te zoeken in Jezus Christus, door het geloof en door het geloof alleen. En waar men dat niet doet, daar raakt men altijd weer in het moeras van de twijfel.

Bunyan spreekt in z'n bekende boek „De Pelgrimsreis” over de „Poel Moedeloosheid”, waarin Christen geraakt en waaruit hij door Helper wordt gered. Een verklaarder van Bunyan's boekje schrijft van „karrevrachten vermaningen en predikatiën, opbeuringen en vertroosting, die naar deze Poel gebracht zijn, zonder dat hij ooit gedempt is geworden. Voorwaar al de prekerij der ganse christenheid, al de welsprekendheid door miljoenen leraars, priesters, evangelisten en humanisten aan de wegneming van deze Poel besteed, ze is vruchteloos gebleken, en ze zal het ook blijven, zolang niet Christus als het enige redmiddel tegen deze ellende erkend en aangenomen wordt”. Met dit laatste zinnetje kunnen we het van harte eens zijn. Geen rechtzinnigheid in de leer, geen vroomheid van leven, geen stapel van goede werken kunnen het fundament vormen, waarop we rustig en veilig staan in leven of sterven. Jezus Christus is het enige fundament der

zaligheid. Hij alleen is ons van God geschonken tot „wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en tot een volkomen bevrijding”. I Cor. 1 : 30.

Mogelijk zal iemand zeggen: „Dat is allemaal goed en waar en ik stem het van harte toe. Maar mijn geloof is zo klein. Als de HERE mij maar wat meer geloof gaf”. In antwoord daarop zou ik willen herinneren aan Lucas 17 : 5, waar we lezen: „En de apostelen zeiden tot de Here: Vermeerder ons het geloof”. Wij zouden zeggen: een vrome vraag. Maar de Here Jezus antwoordt: „Zo gij een geloof hadt als een mosterdzaad, gij zoudt tegen deze moerbeziënboom zeggen: Word ontworteld en in de zee geplant en hij zou u gehoorzaam zijn”. Hoe dit woord ook moet verklaard worden, één ding is dunkt mij wel duidelijk, dat de Here Jezus wil zeggen, dat het niet op méér of minder geloof aankomt, maar op gelóof. Uit m'n studententijd herinner ik mij, dat de bekende Ds. de Graaf nogal eens zei: „Het geloof is geen ding, dat je kunt kopen bij het pond of per kilo of bij het ons”. We mogen ook wel zeggen, dat het ons niet bij het ons of per pond of kilo gegeven moet worden. Als de Bijbel van kleingeloof spreekt dan wordt bedoeld een geloof van kleine duur. Of een geloof, dat maar klein denkt van Gods genade. Het doet te kort aan de rijkdom van het Evangelie der genade. Het zet vraagtekens achter Gods heerlijke beloften van heil en hulp in alle nood. Het geeft aan God niet de eer, die Hem toekomt. Het maakt onze barmhartige God en Vader tot een leugenaar. Als we maar een geloof hebben als een mosterdzaad, dan zeggen we ja en amen op al Gods beloften en dan zijn we zeker van de vergeving der zonden en van het eeuwige leven, dat Hij uit genade aan arme zondaren schenkt. God is toch geen mens, dat Hij liegen zou? We kunnen toch onvoorwaardelijk op Zijn Evangelie aan? Hij is toch zeer barmhartig en genadig en groot van goedertierenheid? Laten we het Evangelie der genade toch niet krachteloos maken door onze kleingelovige en ongelovige en twijfelmoedige „maren”. Ze spelen de duivel in de kaart, maar zijn de HERE niet welbehagelijk. We wederstaan er de Heilige Geest mee en kleineren de genade van Jezus Christus en leggen een smaad op de liefde van God de Vader.

Toen ik over deze dingen wat nadacht en nalas kwam me een wonderlijk mooie geschiedenis onder ogen. Indertijd werd Walther Rathenau, de joodse minister van Buitenlandse zaken van Duitsland, door antisemieten vermoord. Toen schreef z'n moeder aan de moeder van de jongste moordenaar deze brief: „Vol van onuitsprekelijk medelijden reik ik U de hand, ongelukkigste van alle moeders. Zeg aan uw zoon — en dat is in de geest van de dode — dat ik hem vergeef, gelijk God hem vergiffenis moge schenken. Moge hij een openhartige bekentenis voor de aardse rechter afleggen en voor de hemelse berouw betonen. Als hij mijn zoon gekend had, de edelste aller mensen, dan had hij het wapen eerder tegen zichzelf gekeerd dan tegen hem. Mogen deze regels hem z'n gemoedrust hergeven. Mathilde Rathenau”. Er is op deze regels wel wat aan te merken. Het gaat me nu om dit, dat een moeder van een vermoorde zoon bereid is de moordenaar te vergeven. Ik kan me niet anders voorstellen, dan dat dit een vrucht was van Gods genade. Maar als Gods genade zulk een vergevensgezindheid onder mensen bewerkt, hoe groot moet Gods genade zelf dan wel zijn. We kunnen er nooit te groot van denken.

Groot en erg zijn onze zonden. We zijn en blijven in ons zelf ellendige, zwakke, gebrekige zondaren en zondaressen. Dat geldt ook van de „allerheiligste” onder ons. Maar geen zonde is zo groot of bij de HERE is er vergeving voor. Want Gods genade is oneindig groot, onbegrensd. „Want zij hebben allen gezondigd en derven de heerlijkheid Gods, en worden om niet gerechtvaardigd uit zijn genade, door de verlossing die in Christus Jezus is”. Rom. 3 : 23, 24.

H. J. JAGER.

Goede lectuur is wat waard. Maakt anderen attent op dit blad en vraagt ze abonné's te worden!

KERK EN WOORD

IV.

De „mondigheid” der Nieuwtestamentische gemeente sluit gehoorzaamheid aan de ambtsdragers niet uit!

11. De Nieuwtestamentische gemeente is, in vergelijking met en in onderscheid van de gemeente van het Oude Verbond een mondig volk. De gemeente was tot op de komst van de Christus onder de mozaïsche wet als een nog niet volwassen zoon onder een „tuchtmeester”, de „paedagoog”. Doch zij is dat nu niet meer. De periode van haar onmondigheid is afgesloten met de komst van Christus en de uitstorting van de Heilige Geest. Gal. 3 : 24—29; 4 : 1—5. Zie met name op vs. 24. K.V. der H. S. Men doet wel er acht op te geven, dat de Schrift van de mondigheid der Nieuwtestamentische Kerk altoos vergelijkenderwijze spreekt, te weten in vergelijking met de Oudtestamentische gemeente. Dat is ook de doorgaande lering van de brief aan de Hebreëen. En wel is deze toestand van volwassenheid blijvend in die zin, dat het Nieuwe Verbond, anders dan het Oude, niet meer voor een ander behoort plaats te maken, maar dit betekent niet, dat de Nieuwtestamentische gemeente hier op aarde en voor de wederkomst des Heren reeds haar definitieve hoogtepunt zou hebben bereikt. Integendeel: haar volkomen verlossing toeft nog. De gelovigen worden hier op aarde bewaard in de kracht Gods voor de erfenis. I Petr. 1 : 5. En de Apostel Petrus, die van deze bewaring der gelovigen in de kracht Gods spreekt, vermaant in dezelfde brief de ouderlingen der gemeente de kudde Gods te weiden, tot de komst van de overste herder. I Petr. 5 : 1—4. En evenzo vermaant hij de jongeren aan de ouden onderdanig te wezen. Vs. 5. Datzelfde doet ook de schrijver van de brief aan de Hebreëen: Zijt aan Uw voorgangers gehoorzaam en weest hun onderdanig. 13 : 17.

God de HERE heeft klaarblijkelijk de dienst der opziëners, voorgangers, voorstanders, der ouderlingen en ook van ouderlingen, die arbeiden in het Woord en in de leer, nodig geoordeeld: „herders en leraars om de heiligen te volmaken tot het werk van hun dienst tot de opbouw van het lichaam van Christus”. Ef. 4 : 11 v.v.

De kerk en de individuele gelovigen mogen zonder deze diensten niet zijn en moeten zich, mede uit zelfbehoud, schikken onder degenen, die God tot deze diensten in Christus' kerk riep.

Dat is nu precies het eerste, waartoe God de heiligen „krachtens het ambt aller gelovigen” roept. Men hoort soms op dat „ambt aller gelovigen” een beroep doen ter verdediging van ongehoorzaamheid aan het gezag der ambtsdragers. Maar de enige plaats, waar de belijdenis van dit „ambt aller gelovigen” gewaagt — over de betekenis van het woord „ambt” zwijgen we verder in dit verband — zegt juist, dat het „ambt aller gelovigen” is „zich af te scheiden van degenen, die niet van de kerk zijn en zich te voegen tot deze vergadering”... „onderhoudende de eenigheid der kerk, zich onderwerpende aan hare onderwijzing en tucht, de hals buigende onder het juk van Christus”. N.G.B. art. 28.

Die gehoorzaamheid sluit echter — waar nodig — het „twisten” tegen de kerk in.

12. Deze gehoorzaamheid aan de ambtsdragers in de kerk sluit echter de mogelijkheid van het twisten van de twist des HEREN tegen de kerk, „ons aller Moeder”, niet uit. Dit twisten van de twist des HEREN was reeds in de Oudtestamentische kerk niet slechts mogelijk, maar ook plichtmatig. Zo wekte de profeet Hosea de gelovigen in Israël op: „Twist tegen ulieder moeder, twist omdat zij mijn vrouw niet is en Ik haar Man niet ben”. Hosea 2 : 1 v.v. De Israëlieten worden hier opgewekt tegen hun moeder, tegen de Israëlietische gemeente te twisten, omdat zij de HERE verlaten heeft. Een pijnlijke situatie! Van Gelderen haalt in zijn commentaar op Hosea een merkwaardig woord van Orelli aan: „wel ontstaat hierdoor een nieuwe wanverhouding: kinderen, die tegen hun

moeder optreden met verwijten. Maar het is de schuld van moeder, dat dit gebeuren moet”.

Ook worden in de Schriften des Ouden Verbonds de zonden van priesters en profeten niet verzwegen maar openlijk ontdekt en bestraft, zelfs die van Mozes en van Aäron, Num. 20 : 24, ook die van Hofni en Pinehas, I Sam. 2 : 22—24. Voorts Jes. 28 : 7, 8, Jer. 2 : 8 en vele andere plaatsen. En reeds aan de gemeente van het Oude Verbond had de HERE geboden de profetie, ook al trad ze op met wonderen en tekenen, te toetsen aan de reeds voorhanden openbaring: „Wanneer een profeet of dromen-dromer in het midden van u zal opstaan en geven een teken of wonderen en dat teken of wonder komt, dat hij tot u gesproken had, zeggende: Laat ons andere goden, die gij niet gekend hebt, navolgen en hen dienen: — gij zult naar de woorden van die profeet of dromendromer niet horen, want de HERE Uw God verzocht ulieden, om te weten of gij de HERE uw God liefhebt met uw ganse hart en met uw ganse ziel”. Deut. 13 : 3. En evenzo: „Maar de profeet, die hoogmoedig zal handelen, sprekende een woord in mijn naam, hetwelk Ik hem niet geboden heb te spreken, of die spreken zal in de naam van andere goden, dezelve Profeet zal sterven”. Deut. 18 : 20. Dit alles heeft in de mondighe gemeente van het Nieuwe Verbond dubbele kracht.

Taak der gelovigen de ambtsdragers op hun trouw te beproeven.

13. Gegeven de mogelijkheid van ongehoorzame ambtsbediening is het de taak ook der individuele gelovigen de ambtsdragers te beproeven. Johannes heeft daartoe in zijn eerste brief de gelovigen met nadruk vermaand: de geesten te beproeven of ze uit God zijn. I Joh. 4 : 1. Gelijk trouwens in heel het apostolische Woord gewaarschuwd wordt voor de komst van valse leraars, voor „zwarte wolven, die de kudde niet zullen sparen”. Hand. 20 : 29. De gemeente van Efeze wordt geprezen omdat zij beproefd heeft, mannen die voorgaven apostelen te zijn, maar die het niet waren en die zij leugenaars bevonden heeft. Openb. 2 : 2. Men was dus in die gemeente aan Paulus' waarschuwing, zoeven vermeld, gehoorzaam geweest. En de Joden van Beréa worden geëerd in de Schriften, boven die van Thessalonica omdat zij het Woord Gods ontvingen met alle toegenegenheid en dagelijks de Schriften onderzochten of de dingen, die door Paulus gepredikt werden, alzo waren. Hand. 17 : 44.

Intussen hoede men zich in dit toetsen van de bediening der ambten, ook van de bediening des Woords, voor meer dan één gevaar.

In de allereerste plaats: niemand moet zich onder het gehoor van prediking des Woords begeven om de prediking te toetsen, maar om de prediking te horen. Dat laatste is óók een vermaning der Schrift: Ontvangt met zachtmoedigheid het Woord, dat in u gepland wordt, hetwelk uw zielen kan zalig maken. Jac. 1 : 21. Maar wanneer men zo onder het gehoor is, om te horen, te leren, onderwezen te worden, dan kan het gebeuren, dat men al horende ontdekt, dat de bedienaar des Woords meer zegt of minder dan God hem heeft bevolen of ook dat hij het Woord Gods weersprekt. Dan is bescheiden, maar beslist handelen eis.

Maar dan voorts: men wachte zich bij het toetsen van de prediking voor individualisme. Is er een doorgaande lering boven hetgeen geschreven is, of ook tegen hetgeen geschreven is, dan is dat niet slechts onere voor God en schade voor de individuele gelovige, die het hoort, maar ook voor het gehele lichaam der kerk. En dan is het roeping onere voor God en schade van de ganse kerk te weren. Nooit ofte nimmer mag iemand ermee volstaan de prediking individualistisch „naast zich neer te leggen”. Maar wanneer het evangelie verduisterd wordt of lasten op de gemeente gelegd worden, die de HERE niet oplegt in zijn Woord, dan moet alles in de wettige weg ondernomen worden om de schade van de ganse gemeente af te wenden door het oordeel der ganse kerk. Dan moet met de ouderlingen der gemeente gesproken.

Intussen: men zij daarmee niet al te háástig.

Redactieleden:

Dr. J. BOSCH, P. GROEN, Prof. Dr.
H. J. JAGER, Prof. C. VEENHOF

Adres van Redactie:

H. J. Jager, Jan v. Arkelstr. 7, Kampen

Medewerkers:

Ds. D. van Dijk, Groningen
Drs W. K. van Dijk, Groningen
P. A. Hekstra, Rotterdam
Dr. D. Holwerda, Groningen
Drs J. F. J. Lamet, Eindhoven
Ds. J. Meester, Amsterdam-Z.
Mr. Dr. J. Meulink, Enschede
D. W. L. Milo, Nunspeet
Drs. G. Puchinger, Utrecht
Drs. H. R. Rookmaaker, Amsterdam-Z.
Ir. J. Stellingwerff, Eindhoven
Ds. B. Telder, Breda
Ds. C. Vonk, Schiedam
Ds. D. K. Wielenga JDzn, Rotterdam

Secretariaat Geref. Persvereniging „Opbouw”:

H. Albracht, Prof. Wentlaan 50, Utrecht

Hetgeen licht gebeurt als men subjectivistisch te werk gaat. Want niet is het de vraag of de prediking onze subjectieve gedachten, gevoelens, meningen, overtuigingen, oordelen aantast — dat kan een bewijs van haar trouw en waarheid zijn — maar of zij van het profetische Woord afdoet of toedoet. Wie dat meent aanvaarde de bewijslast. Hij toetse de prediking aan de Schrift. En zichzelf aan beiden. En vergete nooit, dat indien hij al bekwaam is de prediking te toetsen — dat is een kostelijke gave van God — die gave hem mede door de trouwe prediking geschonken werd.

Wanneer we deze dingen vaststellen, dan bedoelen we ook te zeggen, dat de norm voor de toetsing en beoordeling van de prediking niet gegeven is in de wetenschappelijke theologie. Want ook de wetenschappelijke theologie — niet te verwarren met de geloofskennis, die ook de man van wetenschap niet óls man van wetenschap, maar als gelovige met al de heiligen gemeen heeft — is wetenschap, die in haar historische voortgang voortdurend oude inzichten en verworvenheden prijsgeeft en nieuwe verwerft. Daarmede is niet gezegd, dat de wetenschap der theologie, te weten voorzover zij zichzelf trouw en ootmoedig aan de Schriften onderwerpt, niet van grote betekenis kan zijn voor de prediking. Maar de máátstaf voor die prediking, de enige, de gouden standaard voor de verkondiging van het evangelie en voor haar beoordeling is en blijft het Woord Gods. Geen slechter aanbeveling voor een preek dan het ontsierlijke bijvoegelijke naamwoord „Kuyperiaans”, „Schilderiaans”, of „Jansenistisch”. En geen slechter critiek dan deze, dat de preek paste op het systeem van deze of van die wetenschappelijke theologie.

De bedienaar des Woords luistere eerst zelf naar het Woord en geve aan de gemeente niet wat zij lekker vindt maar wat goed voor haar is.

14. De bedienaar des Woords, die zich voor de bediening des Woords voorbereidt, zoekt in zijn volle subjectiviteit de te brengen boodschap. Zijn bezigheid daarin is getekend in wat de profeet Habakuk eens van zichzelf zeide: „Ik stond op mijn wacht en ik stelde mij op de sterkte en ik hield wacht om te zien op wat Hij in mij spreken zoude...”. Hab. 2 : 1. Rekenend met de veranderde verhouding — een dienaar des Woords is nu eenmaal geen profeet — is dat de taak van de prediker van het evangelie. Hij moet de te brengen boodschap vinden in het Woord Gods en haar daarom zoeken in de Schriften. Daartoe moet hij om te beginnen de Schriften grondig kennen, een Schriftgeleerde zijn. De laatste term dan niet op de eerste plaats te verstaan in wetenschappelijke zin, maar in de zin van: een die in de Schriften, in haar geloofskennis wél onderwezen is. Maar deze geloofskennis der Schriften is niet voldoende. De prediker moet ook zijn tijd kennen, de historische tijd waarin hij met de gemeente Gods leeft. En de geesten onderscheiden, die zijn tijd bewegen en ook de gemeente aanraken en beroeren. Hij moet de gemeente kennen, en verstaan wat de gemeente nodig heeft; niet wat ze méént nodig te hebben, maar wat ze soms zonder haar weten en tegen haar wensen behoeft. Hij moet haar niet geven wat zij lekker vindt,

maar wat goed voor haar is. Het komt aan op **discretie**, op het verstaan van de eis die het Woord, die de Belijdenis der kerk, die de toestand der gemeente stelt, de tijd waarin zij leeft, de roeping waarmee God haar roept. Dat onderscheiden van de eis voor de bediening des Woords is een puur subjectief onderscheiden, waarin de bedienaar des Woords heel licht kan mistasten. En waarin hij zeker mistast, als hij in dat alles is als de zot, die op zijn eigen hart vertrouwt. Hij raakt in het net van zijn subjectieve overleggingen gevangen, wordt een subjectivist als de valse profeten, die in de dagen van Jeremia „huns harten bedriegerij” spraken. Jes. 14 : 14. Dat laatste, die bedriegerij van hun hart behoeft niet louter bedrog van anderen te wezen, het is meestentijds in de eerste plaats zélfbedrog. Zoals bij de profeten van wie Ezechiël zegt, dat zij : „hun eigen geest nawandelen”, 13 : 3, „en hetgeen zij niet gezien hebben”, enthousiasten, die op drift, op geestdrift gebracht

werden door hun eigen geest en niet door de Geest Gods.

Er is maar één weg om aan dit subjectivisme te ontkomen. Dat is : dat de bedienaar des Woords zich altoos weer stelt voor de vraag : Wat zegt de HERE? Wat zegt de Schrift? Wat getuigt de Geest Gods? Want eerst door de bril der Schrift, eerst in het licht van het Woord Gods gaat hij de gemeente kennen; de nood en ellendigheid der gemeente; de historische tijd der gemeente, de geesten die de tijd, en ook de gemeente beroeren; de roeping, waarmee God de gemeente hier en nu roept. Eerst door en in het licht der Schriften onderkent hij de concrete situatie, waarin de gemeente verkeert en vindt hij in de volle actualiteit van die situatie de actuele boodschap des HEREN. Ook te midden van dat subjectieve zoeken zal hij zijn weg alleen zuiver houden als hij die houdt naar Gods Woord.

G. VISEE.

Hoe krijgen wij een betere psalmberijming?

Dezer dagen is aan onze kerken toegezonden : het rapport van de deputaten van de psalmberijming. Aangezien de psalmzang in onze eredienst een essentieel, onmisbaar element betekent, willen wij dit rapport gaarne bij onze lezers introduceren.

Reeds in 1949 heeft de G. S. van Amersfoort zich met de psalmzang beziggehouden. Dat geschiedde op verzoek van vele kerken, enkele classes, en een particuliere synode. Een deputaatschap werd benoemd om de psalmberijming van ds H. Hasper te onderzoeken, en speciaal na te gaan of de geboden berijming de gedachten van de oorspronkelijke psalmen zo juist mogelijk weergeeft. Deze deputaten zouden voorts zoveel mogelijk medewerken aan een definitieve eindredactie, waartoe de auteur ook onze kerken in de gelegenheid stelde. Tenslotte zouden onze deputaten over de eindlezing van deze berijming een gedocumenteerde beoordeling aan de eerstvolgende G.S. moeten aanbieden.

Waarom speciaal die berijming van ds Hasper als uitgangspunt gekozen? Wel, dat was immers de enige complete hedendaagse psalmbundel, welke in de Nederlandse taal voorhanden was. De berijming namelijk, welke ds Hasper in 1936 bij verrassing publiceerde, was grondig omgewerkt en in 1948 opnieuw verschenen. De berijmer had rekening gehouden met vele op- en aanmerkingen, uit allerlei hoeken; had medewerking verzocht en verkregen van vele deskundigen op theologisch, dogmatisch, exegetisch, litterair en musicologisch terrein; had zelf de kerken verzocht haar wensen alsnog kenbaar te maken, teneinde zo mogelijk een algemeen aanvaardbare psalmberijming te mogen voortvoeren.

De door Amersfoort benoemde deputaten hebben destijds de berijmer vele belangrijke correcties aan de hand gedaan, welke gedeeltelijk in de eindlezing van 1949 zijn overgenomen, gedeeltelijk terzijde gelegd. Toen zij echter aan de G. S. van Kampen (1951) een gedocumenteerde beoordeling over het slotresultaat moesten aanbieden weifelden zij. Hoewel zij een groot aantal psalmen in eindredactie bleken te hebben bestudeerd, en hun voorlopig oordeel kennelijk niet ten gunste van de berijming-Hasper kon luiden, meenden zij — wegens tijdsgebrek — de kerken nog niet hun afkeurend eindoordeel te kunnen voorleggen.

De synode van Kampen was trouwens toch reeds allerminst bereid om deze berijming zo maar te aanvaarden. De bezwaren, welke uit de kerken rechtstreeks waren binnengekomen, wogen reeds zo zwaar, dat ternauwernood het deputaatschap verlengd werd, teneinde het werk van een gedocumenteerde beoordeling af te maken.

De tussentijdse synode van Berkel (1952) verleende dezelfde opdracht. Maar op de synode van Enschede (1955) verscheen slechts een summier rapport, dat verklaarde om welke zakelijke redenen deputaten hun opdracht niet verder hadden afgewikkeld. Allereerst : omdat de gedachte, dat mogelijk geheel „kerkelijk Nederland” de berijming-Hasper zou gaan gebruiken, inmiddels ongegrond was gebleken. Voorts ook omdat

belangrijke bezwaren tegen deze psalmbundel waren blijven bestaan, waarover te Kampen reeds gedeeltelijk was gerapporteerd. Eindelijk zeiden deputaten nog, dat zij hun beperkte en kostbare tijd gemeend hadden beter te moeten besteden — nu de situatie zodanig gewijzigd was sedert de eerste opdracht verleend werd — dan deze te vermorsen aan een verloren zaak. Dat is te zeggen : deputaten gebruikten uiteraard andere woorden, maar voor de goede lezers, die onder ons kerkvolk gevonden worden, was de bedoeling helder.

De synode van Enschede dacht daar echter gans anders over. Die stond op het standpunt, waarop kerkelijke vergaderingen wel eens plegen te balanceren : dat alle opdrachten van het kerkverband onvoorwaardelijk en letterlijk dienen te worden uitgevoerd. „Stipt nagekomen” heette dat in Enschede. Wij laten nu maar in het midden, of dit standpunt geheel naar de Schrift is; of een meerdere vergadering inderdaad dezelfde opdrachten namens de Koning der Kerk kan verstreken als de plaatselijke kerkeraad bijvoorbeeld. Deputaten, die bijna allen ambtsdragers waren, dachten hier blijkbaar anders over, en werden dan ook grondig gedesavouéerd vanwege hun zelfstandig inzicht in het meestnodige. Verscheidene (gelijkluidende) brieven ter synode wasten hen de oren. Enkele constatering der synode behelsden evenzoveel verwijten aan het adres van de „nalatige” deputaten. En een vrijwel geheel nieuw deputaatschap werd opgedragen, de taak van het vorige af te maken.

Welke taak?

Allereerst te onderzoeken of, en zo ja in hoeverre, de berijming van ds Hasper alsnog in aanmerking kan komen voor de verbetering van onze kerkelijke psalmzang. Voorts ook of er zich misschien andere mogelijkheden voordeden, om tot verbetering te komen. Men dacht daarbij bijzonder aan eigen kerkelijke kring; men dacht ook aan de mogelijkheid van het zingen van onberijmde psalmen. En aangezien Enschede ontevreden was, dat deputaten geen volledige gedocumenteerde beoordeling van ds Hasper's berijming hadden gegeven, was het duidelijk dat deputaten hier het zwaartepunt van hun arbeid moesten zoeken.

Het was onze kerken blijkbaar duidelijk geworden, dat wij met onze psalmbundel van 1773 niet lang zo kunnen doorgaan. Sedert ds J. W. Gunst van Woerden ons volk op de vele exegetische, dogmatische en taalkundige onvolkomenheden van deze sterk verouderde berijming had gewezen, hebben prof. dr. A. Kuyper en prof. dr. K. Schilder — om maar enkele bekende figuren te noemen — onze kerken getracht rijp te maken voor een nieuwe en meer Schriftuurlijke psalmberijming.

Nu, dat de begeerte naar zulk een bundel openbaar werd, was winst. Dat de moed bestond, om de eerste de beste mogelijkheid te beproeven, was plicht. Maar dat deze eerste complete Nederlandse berijming van onze tijd tenslotte toch ontraden wordt, is een zaak van geloofsgehoorzaamheid.

Want ontraden wordt zij, — daarover laat het nu verschenen rapport geen illusie bestaan. Mocht men op de G. S. van Enschede zich beklagen, dat het rapport van vorige deputaten te summier was en geen gedocumenteerde beoordeling van Hasper's berijming schonk, dan worden deze klagers thans volkomen schadeloos gesteld. In een rapport van 36 pagina's druk worden niet minder dan 24 pagina's besteed aan de beoordeling van Hasper's „Psalter-1949”, voorafgegaan door 3 bladzijden historische inleiding. Maar ook worden nog 6½ pagina's gebruikt om andere mogelijkheden aan te wijzen. Het zwaartepunt van de deputatenarbeid is dus blijkbaar gelegd op wat door Enschede als het zwaarste gewogen werd; maar na twee delen van troosteloosheid blijft nog één deel van hoop over!

Zo laten deputaten onze kerken niet geheel zonder uitzicht zitten. Ondertussen legden zij aan de kerken een grote hoeveelheid materiaal over, waarmee de kerken haar winst kunnen doen, indien zij zich verder wensen in te spannen om tot een Gode welbehagelijke kerkzang te komen.

Daarover straks meer.

D. W. L. M.

Fundamentele vragen

IV

ONS GRONDMOTIEF

Het vraagstuk van techniek en samenleving, met name van het behoud van de samenleving in deze tijd van een snelle technische ontwikkeling en van een ernstige bedreiging door gebruik van de moderne technische middelen, krijgt in het licht van Gods Woord een geheel eigen behandeling. De problematiek wordt dan bepaald door het grondmotief van schepping, zondeval en verlossing.

De natuur is in dit licht niet de ongevormde wereld van de materie, niet de gedetermineerde mechanisch te berekenen wereld van de exacte wetenschap, en evenmin de algemene onderbouw voor het geestelijk genadeleven van de kerk. De natuur is de **schepping** in zijn totaliteit, waartoe de mens behoort en waarin de mens een enorme taak heeft gekregen. Deze cultuurtaak behoort niet tot het natuurlijke leven in onderscheiding van een bovennatuurlijk leven, want die cultuurtaak wordt slechts goed begrepen door het geloof aan God die deze taak heeft gegeven en die de Schepper is van geheel de kosmos. Onze plaats in de natuur en onze

bewerking van de natuur vraagt evengoed geloof, hoop en liefde bij de uitoefening van de cultuurtaak en het resultaat daarvan. Natuur en techniek vormen geen twee polen, maar liggen in elkaars verlengde. In de techniek maakt de mens gebruik van de mogelijkheden van de natuur volgens de opdracht van de Schepper.

De bedreiging van de menselijke samenleving door de techniek is gevolg van de **zondeval**. In de eerste plaats kan de mens de techniek gebruiken om zijn medemens massaal te vernietigen. Dan is er de verheerlijking van de techniek die in Rusland leidt tot een achterstand in de verbetering van de levensvoorwaarden voor geheel het volk ten bate van de technische successen en de technische machtsconcentratie. In Amerika leidt deze verheerlijking van de techniek juist door het massale gebruik dikwijls tot ontwrichting van het gezinsleven. De samenleving zelf heeft echter evengoed rechtstreeks te lijden onder de gevolgen van de zondeval, de menselijke verhoudingen worden in vele gevallen geschaad door de zonde. Niet alleen de techniek bedreigt de menselijke samenleving, ook van binnenuit komt de bedreiging, omdat deze komt uit het hart van de mens.

Er is evenwel sprake van de **verlossing**

van dit leven. Ons werk in de techniek ten behoeve van de samenleving loopt niet op een mislukking uit. Veel zal stukwerk blijven maar de voltooiing is beloofd en zal komen. Ons werk heeft zin als dienst in Gods Koninkrijk. De wereld wordt ontwikkeld en rijp gemaakt voor de jongste dag. Er is een perspectief niet in de richting van een bovennatuurlijk leven, maar in de richting van de toekomst van deze aarde, die gezuiverd en vernieuwd zal worden wanneer God bij de mensen komt wonen.

In dit verband komt echter de vraag op of we niet moeten vrezen voor de eindtijd, waarin antichristelijke machten zich sterk zullen maken met behulp van de techniek om althans de christelijke samenleving te vernietigen. Deze variatie op het gestelde vraagstuk komt voort uit het grondmotief van schepping, zondeval en verlossing; de beantwoording wordt ook door dit grondmotief bepaald. De menselijke vrees voor de realiteit van de eindtijd wordt weggenomen door de christelijke troost. De anti-christelijke macht kan met zijn techniek nimmer buiten

de door de Schepper aan de schepping gestelde grenzen treden. God zal ons niet boven onze door Hem verleende krachten beproeven. Indien deze beproeving in ons leven komt is dat mede om onze zonden, opdat we berouw zullen tonen. En al kan men het lichaam doden, de verlossing in Christus waarborgt eeuwig leven.

Maar ook moeten we ermede rekening houden dat we ons gemakkelijk een verkeerde voorstelling maken van een komende eindtijd, de eeuw van de anti-christ. De visioenen van de Openbaring aan Johannes hebben geen betrekking op de toekomst, maar op heel de periode van het jaar 70 tot de jongste dag. De geschiedenis heeft al vele rampen gezien. Het is de vraag of het toekomstbeeld van één wereldomspannend anti-christelijk wereldrijk, waarin de kerk ten dode toe wordt vervolgd, wel bijbels is. Is deze voorstelling niet teveel bepaald door de problematiek van het humanistische grondmotief, waarbij de techniek een zelfstandig machtsmiddel wordt dat de vrije persoonlijkheid bedreigt?

J. STELLINGWERFF.

KRITISCHE KRABBELS

HET SPREKENDE HART

Romeinen 10 : 8.

Vertellen is zo'n schoon ambacht. Mag ik eens wat vertellen? Graag. Dank U! Een paar jaar heb ik hem nog gekend, de oude man. Zó werd hij ook genoemd: Ouwe... Geen mens wist zich te herinneren dat hij zo niet werd genoemd. Trouwens er was ook niemand, die zich kon herinneren, dat hij niet „in het bankje” zat. Beroeps-ouderling. Maar het moet gezegd worden, hij bleef ambtsdrager en is nooit afgezakt tot het peil van een „vakman in 't geestelijke”.

Graag dat hij het anders deed! Zijn ijzersterke lichaam kwam hem goed van pas. Fij, wat deze mens voor een werk verzetten kon. En de Zondag was de glorie-dag. Elk uurtje werd besteed aan de Kerkdiensten en velerlei arbeid in Gods Koninkrijk. U begrijpt dat ik zijn terminologie gebruik. In de dagen der week liep hij de boer af. Kapitalen aan schoenen versleten, de aardbol zeker één keer rondgelopen. Later ging het per fiets en toen per hittewagen. Gelukkig voor hem, dat het paard de weg zelf wel te vinden wist, want van de voerman ging (hoe bestaat het bij deze geboren leidinggever) op de bok niet veel leiding uit. Hij vertoefde met zijn gedachten in hoger sferen, hetgeen overigens niet aan te bevelen is, zeker vandaag niet. Eens gebeurde het, dat het edele ros, geschrokken, het wagentje de berm op sleurde. Een arbeider riep: Hé waar gaat dat heen! Maar de voerman antwoordde prompt: dat zie je toch man, voorlopig naar de sloot, verder kan ik het ook niet bezien.

Zondags echter schreed hij. Het miste niet of een kwartier voor de aanvang van de dienst was hij in de kerkeraadskamer aanwezig. Te spreken van consistorie was „Hervormd”, afgelopen. Wee de prediker die het zou wagen op het nippertje binnen te glippen. Dan kwam het grote horloge voor de dag, meer niet; dat moest voldoende wezen. En het wás afdoende. „Als er een erfenis te verdelen valt, weten we er wél op tijd bij te wezen en we benne toch erfenamen”.

Na het gebed volgde de ceremonie van het „opleiden”. Niet „opbrengen”. Een dronkaard wordt „opgebracht”. Voor een ieder was het echter duidelijk, dat de man die op zo'n plechtige wijze naar de kansel(stoel) werd geleid, geen kans zou krijgen er weer af te dalen, vóór hij er werd afgehaald.

In de bank werd een wakend oogje op de gemeente gehouden. Ha, de slapers! Het kon een paar dagen duren, maar hij wist ze te vinden. Ho. vos. Goeiemorgen. En... goed uitgeslapen? Argeloos liep de ondervraagde in de val. Ja, daar mag ik niet over klagen. Dan heb jie dat zeker zondagnmiddag in de kerk gedaan. Nou het beste er maar weer mee. Vort peerd!

En dan de jaarlijkse rondgang door de gemeente met de Herder en Leraar. „IJs en weder dienende” was er niet bij. Zouden we er wel doorgaan, broeder... het is me een

weertje. Dominé, we worden verwacht! En de dominé's vrouw kon te hulp schieten: „Julie waaien compleet van de weg af, zulk weer heb ik nog nooit mee gemaakt”. Het meewarige antwoord was: Je ken wel zien dat mevrouw nog niet véél meegemaakt heeft. Ze behoefde zich nergens ongerust over te maken. Ik breng hem vanavond wel weer mee. En dominé werd ter huisbezoek geleid.

Heerlijke oude. Lang niet altijd gemakkelijk in de omgang, maar door ieder hooggeacht en gewaardeerd om zijns werks wil.

Ja, dat moet ik toch nog even vertellen. Ze gingen samen naar een boerderij diep in de polder. De oude had zijn stok meegebracht. Je moet op alle eventualiteiten voorbereid wezen, merkte hij slim op. Ik ben daar vaker geweest. Die hond dat is een kwaai rekel. Voor een flinke knuppel heeft ie alleen ontzag. Nee, daar was de dominé het toch niet mee eens. Kijk, doceerde hij, in de boeken staat, dat je lastige honden altijd rustig tegemoet wandelen moet. Net doen of er niets aan de hand is. In geen geval aarzelen, dan merken ze dat je bang bent. Ja, dan is het natuurlijk een verloren zaak. Als ze op je af springen kijk je ze strak in de ogen, maar geen centimeter wijken. Ik geef je op een briefje, dat de grootste deugniet tenslotte met de staart tussen de benen wegsliuift. Gelooft me ik heb meer met dat bijltje gehakt. Nou,

dat moest dan maar wezen, maar als de hond losliep, bleef hij bij het hek op de dam, tot de boer hem vastgelegd had, zelfs met zijn stok bij zich. Dominé liep de dam op. Nee, dit zou hij toch vanavond zijn vrouw eens vertellen, broeder... bang. De oude bleef rustig achter.

Niet lang was hij alleen. Spoedig, wat zeg ik, zeer spoedig, ijde de hondentemmer (ze strak aankijken, geen centimeter uit de weg gaan) met het woedende monster op de hielen, naar de reddende weg toe, waar hem een knuppeltje te hulp zou schieten. Zó, was je daar al weer. En heb je em nog wat strak in de ogen kenne zien? In de ogen zien, in de ogen zien? Maar dit is geen hond meer, hu, wat een duivel.

Tenslotte heeft onze broeder ontheffing gevraagd. Hij kón niet meer. Met christelijke verdraagzaamheid verwerkte hij het, dat een jeugdige broeder van elders overgekomen, gevoelloos sprak van: „uitgebluste haarden in de kerkeraad” en: dat het de hoogste tijd werd dat er fris bloed in kwam.

Boven dit stukje hebben we gezet: Het sprekende hart.

Zó hebben we hem het best gekend. Zéér kort van memorie was hij geworden. Weinig weet meer hebbend van de dingen des dagelijks levens.

„Als je in je zeventigste ben”. Och, hij was al in de negentig. Wat valt er dan nog te verwachten als wat oude-mannen-gezeur. Maar het wás niet zo. Toen het hoofd verstek liet gaan, ging het hart spreken en zingen. Het sprekende en zingende hart van Romeinen 10 : 8, dat God verheerlijkte naar de Schriften. Hoe kan dat nu: alles door elkaar halen, behalve als het ging over zonde en genade, Gods beloften, Zijn reddende gerechtigheid, Paulus, Jesaja en de Psalmen. Hoe dat kan? Het is het hart, dat wél-sprekend maakt. En toen bleek plotseling, hoe goed hij zichzelf had leren kennen. „Ik was wel vaak hard, wilde ze wel in het rechte spoor sláán. De Here heeft wel veel geduld met mij moeten hebben.

Als het Woord der Waarheid maar recht gesneden wordt, zie je”.

Bij een groeve spreken is óók een verantwoordelijk werk. Op het kerkhof immers liggen en zwijgen de doden, maar staan nog al eens en liegen, de levenden. Bij deze groeve hebben we de Here hartelijk gedankt voor alles wat Hij ons geschonken had in dit Zijn kind, de man met het sprekende en zingende hart.

FRATER.

PUBERTEIT

Het woord Puberteit is U allen ongetwijfeld bekend en U weet dat er mee bedoeld wordt die fase van het mensenleven, waarin een kind tot een volwassene rijpt. In onze westelijke cultuurwereld bestrijkt de puberteit dan ongeveer de tijd tussen de twaalfde en de achttiende verjaardag. Niet algemeen bekend is echter, dat deze leeftijdsfase ingedeeld kan worden in twee onderperiodes, namelijk de vóórpuberteit en de eigenlijke puberteit. Terwijl de napuberteit doorgaans adolescentie genaamd wordt en een apart tijdperk uitmaakt. Deze drie perioden nu, worden ongeveer gemarkeerd respectievelijk door de leeftijden 12—14, 14—18 en 18—22. Natuurlijk treden hierbij individuele verschillen op, terwijl het gehele proces doorgaans eerder aanvangt en afloopt bij het meisje. Jongens rijpen (ook lichamelijk) langzamer, waarvan de zin misschien gevonden kan worden in het feit, dat de man in het leven — althans globaal genomen — met meer levensverbanden te maken krijgt dan de vrouw.

Alvorens verder te gaan met de schetsing van de gebeurtenissen, die in de puberteit plaats grijpen en een poging te wagen hun zin te leren verstaan, zou ik nog willen opmerken, dat de puberteit niet een typisch menselijk verschijnsel is, maar ook bij dieren voorkomt. Dit echter alleen voor zover er bij dieren sprake is van psychisch leven. Het dier heeft geen „ik”, zijn psychisch leven is alleen

verweven met lichamelijke gegevenheden, terwijl de mens juist getypeerd wordt door de aanwezigheid van intellectuele en ethische structuren en door religieuze bindingen, welke het dier uiteraard mist. Het is echter goed om in gedachten te houden dat ook het dier puberteitsverschijnselen kent, omdat wij dan meteen open oog houden voor het feit, dat ook bij de mens lichamelijke en psychische rijping onlosmakelijk verbonden zijn. Bij dit alles moeten wij er goed van doordrongen zijn dat de mens een eenheid is, wij kunnen wel bepaalde onderscheidingen ontdekken in het mensenleven, maar geen scheidingen maken. Het is er mee als met een land, dat wel gemeenten en provincies kent, dus kleinere of grotere onderscheidingen, maar dat toch een geheel is. Eigenlijk is dit beeld nog te grof en suggereert het nog te veel de zelfstandigheid der onderscheidene gebieden.

Beter kunnen we het zó stellen: Nederland is één staat, één volk, maar het kent onderscheidene rassen: Friezen, Saksen, Franken etc., die langs flauwe grenzen in elkaar overgaan. Nooit kan men van het zieleleven zeggen: Hier precies houdt het verstand op en begint het gevoel, wel kan men zeggen: hier (van de grensgebieden verward) heeft men een zuiver intellectuele geaardheid en ginds een zuivere gevoelsuiting.

Keren wij thans van deze — schijnbaar overbodige — uitweiding tot ons uitgangs-

punt terug en vragen wij ons af waardoor de puberteit en haar voor- en naspel gekenmerkt wordt.

Wanneer U zich deze leeftijdsperiode in het geheugen terug roept zult U vooral denken aan de op en neer gaande stemmingen, het „himmelhochjauchzend, zum Tode betrübt“ en het verlangen naar een groots leven, zoals Marsman dat uitgebeeld heeft in :

Groots en meeslepend wil ik leven
Hooft gij dat, vader, moeder, knekelhuis !

In deze woorden proeft gij de verachting voor de burgermaatschappij, kort en krachtig samengebracht. Hier is verzet tegen de ordeningen, die in het leven ontstaan zijn, jeugdig, spontaan élan botst op tegen dat wat 's levens hoogtepunt reeds voorbij is. Deze houding, die veeleer in de diepte gezien meer een houding van afweer en een houding van onmacht dan van werkelijke levenskracht is, is typerend voor de middenphase der puberteit. Op deze fase moet volgen de bewuste en vrijwillige toekeer tot de maatschappij, terwijl aan haar iets anders vooraf gegaan is, namelijk, de ontdekking dat men — geen kind meer zijnde — een zelfstandig bestaan dient te voeren, dat men een mens, een „ik“ is. Let wel : ik zeg hier dat de mens een „IK“ is, niet dat hij een „ik“ heeft. De mens heeft ook geen lichaam en ziel, zoals de hardnekkige griekse filosofie leert, maar de mens is lichaam en ziel en als totaalpersoonlijkheid is hij het bezit van God. Hijzelf bezit niets, maar heeft alles als rentmeester te leen van zijn Schepper.

Laten wij thans gezamenlijk in de geest de drie perioden van voorpuberteit, puberteit en adolescentie doorlopen. Daarbij zal het goed zijn steeds in gedachten te houden dat het leven zich nimmer ontplooit volgens strakke lijnen, maar dat de groei beter voor te stellen valt door een spiraal, waarvan de draad zelf ook voortdurend in elk segment spiraaltjes beschrijft. Zo alleen kunnen wij ons de ups en downs van elke ontwikkeling voorstellen. Wanneer het kind de praepuberteit ingaat, komt het uit die fase van de ontwikkeling, welke zich kenmerkt door een hevige belangstelling voor de werkelijkheid, welke op haar beurt de sprookjestijd vóór zich heeft.

Zo omstreeks het 8e jaar gaat het kind vragen : „Is dat verhaal echt gebeurd?“ De belangstelling voor de werkelijkheid is ontwaakt, en het experimenteren met de werkelijkheid kan beginnen.

Dan kondigt zich de praepuberteit aan in de vorm van verzamelingsdrang. Jongens (en ook meisjes) gaan ineens gelijksoortige dingen (bijv. sigarenbandjes) verzamelen en ordenen. Automerken en nummers worden opgeschreven. Er worden hele lijsten aangelegd, die meestal als een persoonlijk bezit echt „gekoesterd“ worden. Alleen een vertrouwd kameraadje mag ze zien, meestal nadat hij belofte van zwijgen afgelegd heeft, vaak ook na een tegenprestatie geleverd te hebben, bijv. door de voorraad met een eigen gift te verrijken. Aanvankelijk verzamelt het kind dingen van één soort, totdat het een stapje verder doet in de wondere wereld der werkelijkheid en zich ook op andere dingen richt. Nu krijgen wij de periode van het van de hak op de tak springen. Moeders klagen vaak in deze periode : „Mijn jongen wil ook altijd wat anders“. Vandaag zijn het postzegels van Nederland, morgen postzegels van Australië, overmorgen krantenfoto's van grote mannen, de volgende week foto's van auto-ongelukken etc. Als er geen selectie zou optreden, zou dit op een verzameling van de hele wereld uitlopen en gelukkig gaat de jongen (of het meisje) langzaam maar zeker (soms snel en ondoordacht) tot selectie over : hij gaat de dingen ordenen volgens hun waarde, eerst naar de waarde die ze voor hem vertegenwoordigen, dan naar de objectieve belangrijkheid die ze bezitten.

Het spreekt vanzelf dat de keuze toch altijd min of meer subjectief blijft. Heel deze voorpuberteit hebben wij te zien als een experiment met de eigen mogelijkheden. Hoe veelzijdiger een kind is, hoe langer de praepuberteit zal duren, want er moet telkens weer een nieuwe aanleg aan bod komen. Veel ouders duiden dit verkeerd en menen dat het kind twaalf ambachten en dertien ongelukken zal krijgen, maar de zaak ligt anders : hoe meer belangstellingskringen, hoe hoger door-

gaans het niveau der capaciteiten. Natuurlijk zijn ook op deze regel uitzonderingen.

Wanneer het kind nu tot ordening moet komen, kan het de maatstaven daarvan of in zichzelf of in de buitenwereld zoeken. Maar wat is hijzelf ? Tot nu toe heeft hij affectief gekozen, d.w.z. afgaande op onbewuste symptomen antipathieën. Dat moet anders worden, want met zijn affecten begint het te botsen op de buitenwereld, ouders, school) en nu kan hij twee dingen doen : of zichzelf handhaven (maar wat en wie is hij eigenlijk : hij begrijpt zichzelf niet) of hij zal zich naar anderen schikken (maar o wee, wat zijn die anderen ? Boze machten ? Verstandige of onverstandige mensen ?)

Nu ontstaat er een voortdurend spel (meestal „strijd“) van geven en nemen, dat de jongelui op deze leeftijd (14—16 jaar) vaak zo moeilijk doet zijn voor de opvoeders. Maar wellicht is er één „geschikte kerel“ of „een aardig mens“ te vinden, naar wie men zich kan richten. Jongens gaan nu dwepen¹⁾ met een onderwijzer, een jeugdleider, meisjes met een tante, een directrice e.d. Maar elk mens valt tegen, men zal het meer in de breedte moeten zoeken, meer in de grootste gemene deler der mensenwereld en men zoekt de ordening thans in een bepaalde groep. In deze tijd is de jongen op en top alleen maar padvinder van die en die horde, supporter of lid van die en die sportclub, H.B.S.-er zonder meer of als hij werknemer is : bankwerker bij de N.V. IJzersteyn. Het meisje is niets anders (maar dat is heel veel) dan lid van de zangvereniging „de Nachtegaal“, leerling van de Normaalschool voor Meisjes of confectie-naaister (pardon, coupeuse) bij de fa. Jan Boezeroen & Co.

Het is een tijd die zich min of meer kenmerkt door cadaver-discipline, welke het individu zichzelf oplegt. Maar het ontdekt, dat de gedragscode van een groep gebaseerd moet zijn op iets wat die groep te boven gaat en nu volgt de fase, waar het opgroeiende individu zich richt op de sociale waarden die deze gemeenschap beheersen. De gedragsvorm wordt minder formeel, meer wezenlijk en **echter**. Ook dit groeit weer verder, in de plaats van een collectieve moraal treden nu ethische gedragsvormen, eventueel godsdienstige.

Dit alles speelt zich echter nog erg aan de binnenkant van het individu af. Langzamerhand gaat het zich al deze mogelijkheden bewust maken, maar tussen bewustzijn en daden ligt nog een kloof. Op deze leeftijd verkeert de oudere omtrent de bedoelingen van de jonge mens in twijfel ; Wil hij wel, wil hij niet, is het onmacht, is het onwil ? Meestal is het een verschijsel van beide. Ook dit maakt vanzelfsprekend bij elke goede bedoeling van beide kanten het contact met deze jongen vaak zo moeilijk. Want het individu vecht om de eigen waarde, om de eigen persoonlijkheid en het vindt de maatschappij tegelijk waardevol en eigenlijk bestaande uit een stelletje onbekwame, dorre of dwaze mensen. Denk in dit verband aan de geciteerde regels van Marsman.

Waarom heeft een puber het zo moeilijk ? Omdat hij moet klaarkomen met zichzelf, de buitenwereld (bestaande uit dingen, de natuur en de medemensen van beide sexen), en God. Ten opzichte van al deze zijn duizenden vragen te stellen, die elkaar kruisen, tegen spreken etc. De puber is daardoor volop de „Mensch in seinem Widerspruch“. Zelfhandhaving en zelfovergave, heersen en dienen, hoogmoed en ootmoed strijden om de voorrang en maken het gedrag in verregaande wijze inconsequent. Nu eens wordt contact gezocht, dan weer wordt het ontvlucht, nu eens is men moedig, dan bang, nu eens dierlijk, dan weer geestelijk ingesteld, nu eens vlot, dan weer geremd in het optreden en het wil maar niet lukken om zichzelf te zijn, volkomen natuurlijk zonder effectbejag te zijn en tegelijkertijd wordt alles wat zweemt naar gemeetheid en geaffecteerdheid hartgrondig veracht. Jongens zijn op deze leeftijd schutterig, houderig, vlegelachtig ; meisjes hebben veel last van valse schaamte, aanstellerigheid, wispelturigheid.

¹⁾ Wanneer volwassen predikanten een groot theoloog naäpen (door gebaren, mimiek, woorden, termen, hele gedachtenreeksen en zelfs integrale opvattingen) geven zij daarmee er blijk van in hun gevoelsleven op dit punt niet verder gekomen te zijn dan een zestienjarige.

Is er naar binnen toe een zeker evenwicht bereikt, is de opgroeiende mens min of meer klaar gekomen met zichzelf, dan begint de eigenlijke na-puberteit, de adolescentie, waarin de aanpassing aan de maatschappij uitgewerkt en bevestigd wordt. Van individueel wezen wordt men nu een maatschappelijk wezen.

Als kind is men onbewust maatschappelijk ; als puber individualistisch (afwisselend onbewust en bewust), als adolescent wordt men bewust maatschappelijk : men gaat het eigen levensplan zien en verweeft dit met de maatschappelijke verbanden. Gemiddeld krijgt deze gang van zaken omstreeks de twee en twintigste verjaardag zijn beslag.

Hierin is dus de zin te zien van die moeilijke levensfase welke men puberteit noemt. Het spreekt vanzelf, dat wij de term „klaarkomen met iets“ niet in absolute zin moeten opvatten. „Klaarkomen“ moet fundamenteel opgevat worden, men heeft de fundamenten leren zien en gedeeltelijk helpen leggen, waarop het gebouw van het verdere leven kan worden opgetrokken.

De stenen van dit fundament zijn de onderdelen van iemands ingeboren aanleg. Aan de substantie, de vorm en de grootte van deze stenen valt niets te veranderen. Hun aantal bepaalt ook de mogelijkheid van een smalle of brede, intensieve of extensieve bouw. Het grondplan ligt min of meer vast. Maar de individuele vrijheid bestaat daarin dat men deze stenen ordent volgens een eigen stijl. Gebondenheid en vrijheid zijn relatieve begrippen. Het deterministische wereldbeeld leidt tot hopeloos fatalisme (je kunt er toch niets aan doen, ik ben nu eenmaal zo), het prediken der eenzijdigheid van de vrije wil doet tekort aan de macht der aangeboren givenheden. De waarheid ligt hier in het midden. Nu hebben wij ook het juiste zicht gekregen op de invloeden die de rijping bepalen. Deze kunnen wij onderscheiden in interne en externe.

Onder interne factoren verstaan wij die welke in het rijpende individu zelf gelegen zijn, waarvan wij noemen : lichamelijke geaardheid, temperament, intelligentie, gevoel, wil, type. Tot de externe vallen te rekenen : het milieu (ouders, gezinsverband, werkkring of schoolverband, en niet te vergeten de min of meer mysterieuze factor van de „tijd-geest“).

Het spreekt vanzelf dat iemand met een zwak gestel niet alles van zichzelf kan vergen en daardoor in het gevecht met zichzelf en de maatschappij het zwaar te verduren krijgt, wat dikwijls terugslag vindt in het ontstaan van minderwaardigheidsgevoelens. Komt men door geestkracht het zwakke lichaam te boven dan ontstaan dikwijls mensen die zeer veel in het leven kunnen uitrichten (Calvijn). Het temperament bepaalt vooral de mate van heftigheid of gelatenheid waarmee men op de tegenslagen reageert. Wat de intelligentie betreft : deze groeit tot aan ongeveer het zeventiende levensjaar. Hoe intelligenter iemand is, hoe meer mogelijkheden iemand ziet ; vandaar dat veelzijdige mensen dikwijls onwillekeurig besluiteloos zijn of schijnen. Bij begaafde jongeren levert dit in de rijpingsjaren begrijpelijkerwijs nog bijzondere moeilijkheden op. Zij, die het laatst tot rijping komen zijn doorgaans de veelzijdigste. Anderzijds kan een laag intellect de psychische rijping storen of verhinderen. Gevoelsmensen maken doorgaans zeer moeilijke rijpingsjaren door, omdat zij zich de dingen altijd sterk aantrekken. Wils mensen daarentegen komen globaal genomen het beste de puberteit door. Zij leren vroeg hoe zij de strijd moeten voeren, erin volhouden en tenslotte overwinnen.

Het milieu is meestal bepalend voor de volgorde waarin de rijping zich voltrekt. In een kunstenaarsgezin, een gevoelswereld dus, zet de ontwikkeling van het gevoelsleven zich het eerste door, in een gezin, waar een intellectualistische vader domineert, het verstand. De kans op conflicten is vanzelfsprekend het grootst, waar er een verschil is van **type** tussen ouders en kinderen. Zo heeft bijv. een gevoelige jongen het bar moeilijk onder het regiem van een wilskrachtige vader.

In het omgekeerde geval zal zoonlief zijn vader gauw de baas zijn met alle gevolgen vandien.

Een erg verstandelijke, gevoelsarme moeder is vaak een ware plaag voor een gevoelige dochter. Kinderen met een naar binnen

gerichte blik en een eenzellige aard hebben steeds veel te verduren van ouders die hun leven uitsluitend naar schijn, show en conventie inrichten. En wanneer dan ook de ouders van verschillend type zijn en het opvoedingsbeleid consequentie mist, krijgen wij allerlei zeer onaangename verwickelingen. De lastigste problemen doen zich wel dáár voor, waar de opgroeiende mens zich vereenzelvigd met diegene van de ouders die van het andere geslacht is. De jongen blijft en wordt dan steeds meer het moederskindje, het jonge meisje krijgt te veel mannelijke trekken en daardoor vaak een moeilijk karakter. Het zal duidelijk zijn, dat veel opgroeiende mensen deze mogelijkheden en verwickelingen niet te boven komen en dat zij daardoor blijven steken in een bepaalde fase der psychische groei.

Dit noemt men met een vakterm: puberale fixaties, letterlijk vertaald dus: vastleggingen in de periode der rijpingsjaren. Even zo zijn er fixaties in de fase der vóór- en in die der na-puberteit. Uit de voorpuberteit houdt men bijv. als allesbeheersende factor de verzamelingsdrang over.

Wij kennen allen wel iemand, die, hoe volwassen hij ook in velerlei opzicht moge zijn, er een typische verzamelingshobby op na houdt. Als hobby is zo'n fixatie meestal ongevaarlijk. Of een fixatie in strenge vorm optreedt is doorgaans afhankelijk van het intellect en van de graad van kennis omtrent zichzelf. Echte puberale fixaties kunnen wij in onze tijd zeer veel waarnemen, in allerlei romantische of quasi-romantische en dikwijls sensationele interessen.

Fixaties in de adolescentie manifesteren zich door bindingscrisisen. Veel mensen die indertijd een niet passend beroep of een verkeerd bedrijf gekozen hebben (of er in terecht gekomen zijn) vertonen zulk een bindingscrisis. („Zal ik blijven of wat anders

worden of zoeken?") Onze tijd levert een groot aantal ongelukkige kantoor mensen op, die indertijd beter een overall hadden kunnen aanschieten dan een wit boordje om doen.

Veel maatschappelijk onrecht en veel persoonlijke ellende zouden voorkomen kunnen worden door een doelmatige beroepskeuze.

Is het individu behoorlijk, zonder al te veel kleerscheuren door al deze fasen heengekomen, dan kunnen wij dus zeggen dat hij een „ik" is, een ik dat zichzelf kent en dat openstaat voor anderen. Dit „ik" was hij altijd al, maar nu is hij het zich volledig bewust.

Rijpt een mens dus niet meer na zijn 22e verjaardag?

Gelukkig wel, maar deze rijping is anders. Tweeërlei aspect valt er aan te ontdekken. 1e. De **ervaring** neemt toe, de capaciteiten worden niet verder ontplooid, maar wel breder en dieper toegepast. Vakkennis en levenservaring dienen hand in hand verder te gaan.

2e. Het „ik" groeit verder, maar hoe deze groei verloopt is voor de blikken van de psycholoog eigenlijk een geheim. Hier ligt het terrein, dat slagveld van God en duivel is. Hier komt de mens óf tot een steeds grotere gehoorzaamheid óf tot een steeds grotere ongehoorzaamheid. Verantwoorde zielszorg dient zich met grote schroom, met eerbied voor God en Zijn schepsel met dit gebied bezig te houden. Alleen door een gelovig naspreken van de Bijbel valt hier iets positiefs uit te richten. „In Uw licht zien wij het licht".

P. A. HEKSTRA.

Literatuuroppgave:

Prof. dr. J. Waterink: Puberteit.
Prof. dr. H. C. Rümke: Levenstijdperken van de man.
Prof. E. Spranger: Psychologie des Jugendalters.

EEN STEM UIT DE KERKEN

... ik ben met mijn Bijbel nog niet klaar!

Wat we lazen over hetgeen prof. Veenhof gesproken heeft op de vergadering van de Persvereniging te Amersfoort, is niet bepaald hartverheffend.

Het geeft ons ernstige redenen tot nadenken en we mogen als ouders en ambtsdragers toch wel terdege kennis nemen van hetgeen in die rede ons verteld wordt. Als ouders in de eerste plaats. Immers, in 't gezin moet het eerst zijn een leven uit 't Woord, een leven met 't Woord, een wandelen met de HEERE. Dáár moet een stempel op het leven van onze kinderen — op ons geslacht — gedrukt worden. Zó, dat ze gedurende hun ganse leven putten kunnen uit hun toen opgedane „reserve". Dáár, in ons gezin, is toch een stukje van de Kandelaar ter plaatse?

Na de Vrijmaking werd een candidaat geëxamineerd (op een classisvergadering) die bijzonder goed in de Heilige Schrift thuis was. Na afloop van het examen vroeg een examiner: het bleek dat u goed in de H. Schrift thuis was, zeg ons nu eens, hoe komt u daar aan?

Het antwoord was heel eenvoudig... van m'n moeder! Wat een rijk antwoord. Wat kreeg die moeder — die waarschijnlijk géén der afgevaardigden kende — toch een ertel saluut!

En daarom hebben we als ouderlingen ook zo'n roeping om op de huisbezoeken — en bij onze andere ambtelijke arbeid — toch naarstig te informeren wat we doen met de kinderen die de HEERE ons toevertrouwd. Hoe onderwijzen we deze, Zijn kinderen. En daar we in 't gezin bij de bron zijn, moeten we hier maar rijkelijk over deze aangelegenheid spreken. Hoe lezen we de Heilige Schrift? Getrouw? Met het gezin bijeen? Elk een Bijbel voor zich? Leest ieder een gedeelte? Hoe vaak per dag? Leest men ook alles wat in de Heilige Schrift staat? Wordt er ook met elkaar over het gelezene gesproken? Ook na de predikaties 's Zondags? Krijgen ook de belijdenisgeschriften een beurt om gelezen — en besproken — te worden? Onze formuliergebeden. Worden de

kanttekeningen ook wel geraadpleegd? Wordt ook moeite gedaan de Bijbelboeken, de Koningen, Richters, enz. te laten leren? enz. enz. Is dat teveel verlangd? We laten dit toch niet alles over aan de onderwijzer op school of de dominé die catechisatie geeft?

Eerst vader en moeder. Dat zegt de HEERE ons in Zijn Woord o.a. in Deut. 6:7 — Deut. 11:19.

Spreken, spreken met elkaar over de grootheid Gods, Zijn werken, Zijn majesteit en onze rijkdom dat we door Zijn genade onder de Wolk mogen leven. Doch wij en onze kinderen verdrinken — als we niet oppassen — in de bergen van lectuur die op onze tafels geplaatst worden, vergaderingen enz. enz., zó, dat het ene nodige, het kennen van Zijn Woord — in gedrang komt.

Van wijlen president Krüger wordt verteld, dat, toen hij in ons land verbleef, met hem over een boek gesproken werd. Of de president dat gelezen had. Neen, hij had 't niet gelezen. Iets dergelijks herhaalde zich nog vaker in dat gesprek. Neen hij had 't niet gelezen en zei toen... ik ben met m'n Bijbel nog niet klaar...

Een kostelijk antwoord.

Wijlen dr. M. B. van 't Veer schreef eens: „... wat is het prachtig met kinderen nog eens te praten over het gelezene en nog eens na te gaan wat vroeger besproken werd. Het is voor hen een vreugde nauwkeurig de familie van Abraham te kennen en de richters en koningen. Ik heb wel eens kinderen meegemaakt, die van een heel boek — het was Mattheus — precies konden zeggen wat in elk hoofdstuk stond. Het was er aan tafel spelenderwijs ingegaan. Wat vinden ze het fijn in een bijbels woordenboek op te zoeken wat een efa, een gomer, een sikkel en een talent is. Domme straatjongens hebben de termen van „de voetbal" prima door! Dat komt ook omdat die hun hart heeft".

Ja, en de HEERE zegt 't ons toch nadrukkelijk in Deut. hoe wij onze kinderen — en elkaar — hebben te onderwijzen uit de goudmijn, Zijn Woord.

Doen we dat getrouw, dan zullen onze professoren niet zo'n somber geluid behoeven te laten horen aangaande onze toekomstige voorgangers.

LUCTOR.

PERSSCHOUW

„Gaat heen in vrede, houdt u warm en eet goed"

Over dit woord uit Jac. 2:16 schreef N. Baas in Patrimonium de volgende even korte als rake preek:

„Er zijn mensen, die een glasheldere uiteenzetting kunnen geven van de waarheid en daarover scherpzinnig, ja soms erg dierbaar, kunnen spreken. Je voelt je een tikje verlegen in hun gezelschap, het is alsof je een mugje bent en zij paradijsvogels. Ze doen trouwens ook wat neerbuigend, het is alsof hun houding wil zeggen: „Kom maar, kleingelovige stumper, en schuil achter mijn jaspand. Je kunt wel niet veel vertellen, maar dat zal ik wel voor je doen!" Maar zodra deze mensen aan de liefde getoetst worden, blijkt dat hun geloof geen klap waard is!

Jacobus beschrijft hoe tot zulk een schijn-gelovige een arme broeder of zuster komt. Deze zijn er slecht aan toe: ze hebben onvoldoende kleding en gebrek aan dagelijks voedsel. Het zijn noodgevallen. Maar o wee, ze zijn bij „mijnheer de christen" aan het verkeerde adres. O ja, ze krijgen wel een stichtelijk woord mee op hun bedeltocht, dáár mankeert het niet aan. Hij zou het zelfs niet kunnen laten te spreken! Doch het hart zit op slot en de beurs zit op de knip. U weet hoe welgestelde mensen vaak het meeste „kliemen" d.i. klagen dat ze er niet kunnen komen. Maar zijn vrome lippen spreken zelvend: „Gaat heen in vrede, houdt u warm en eet goed". Dág broederr... Dág zuster... Dáár staat die arme dan in zijn gescheurde hemd en met zijn rammelende maag! Die vrome woorden kan hij niet aantrekken, daar kan hij niet van eten, in de kachel branden ze niet.

U moet bij dit geval bedenken, dat de verstrooide christenen in het Midden-Oosten, aan wie Jacobus schreef, op elkander aangewezen waren. Er was geen afdeling „Sociale Zaken" en de diaconie functioneerde blijkbaar in deze „hulpbehoevende kerken" zeer onvolkomen.

Terwijl de arme broeder of zuster de bedeltocht voortzette, voelde de rijke „broeder" zich nog erg voldaan over het feit, dat hij zo stichtelijk gesproken had. Toen hij zijn biefstuk sneed, zei z'n vrouw tegen hem: „Man, je hebt het weer zo innig mogen zeggen!" Hij antwoordde daarop: „Liefste, het moet je maar gegeven worden!" En hij kauwde smakelijk: biefstuk-van-het-haasje!

Misschien bad hij in zijn dankgebed nog voor „die arme broeder" en „dat het woord, in eenvoudigheid gesproken, gezegend mocht worden".

Hij meende dat ook. Hij dacht dat hij een groot geloof had en een steunpilaar der kerk was, want een mens kan zichzelf vreselijk bedriegen. Jacobus heeft hier geen concreet geval op het oog. Was het maar waar, dat zo iets slechts incidenteel voorkwam! Dan was het niet zo erg. Er zijn helaas donkere perioden in het leven der christenheid aan te wijzen, waarin zij in haar grote meerderheid aan de verkeerde kant heeft gestaan en zich van de sociale quaestie heeft afgemaakt met een traktaatje en een stuk oud brood.

In onze dagen behoeft in ons vaderland niemand meer honger te lijden. Er is echter nog zoveel andere ellende als chronische ziekte, hartbrekend verdriet, bange eenzaamheid. De overheid heeft allerlei sociale voorzieningen getroffen en de kerken hebben allerlei commissies ingesteld. Jeugd honken zijn verzezen, bejaarden-clubs opgericht en wat niet al. Deze voorzieningen zijn kostelijk en onontbeerlijk, maar ze kunnen een groot gevaar worden. Dit gevaar: dat niemand meer een naaste heeft. Dat we voor het ene goede doel een kwartje in de collecte geven en voor het andere een gulden in het kwartaal contribueren, maar dat we overigens volkomen langs elkaar heen leven.

God wil, dat wij echte, levende, praktische christenen zullen zijn en dit zullen tonen in een leven van vriendelijkheid en hulpvaardigheid tegenover de naaste. Dat wij in een wereld, waarin de mensen elkaar doodrijden om een paar minuten eerder bij de bollen te zijn, waarin ze gereed staan elkaar als wilde dieren te verscheuren, waarin ze voor het minst elkaar negeren, openbaar worden

als mensen die een ander, die een nieuw leven hebben ontvangen. Die de voetstappen drukken van Hem. Die niet kwam om geëdiend te worden maar om te dienen. **Verdiene** willen wij allemaal wel, maar met het **dienen** is het niet in de haak".

Zou Baas in dit woord niet tegelijk de zonde van de „orthodoxe” kerken hebben genoemd?

Praten, praten, redeneren, redeneren — maar die afgrond zo donker daaronder!

Het simpele, pretentieloze leven om te helpen; te dienen; zonder eerezucht; het begeren om niets anders te zijn dan een lantaarn waaruit het licht van Gods genade uitstraalt; het worstelen om zichzelf altijd en overal en jegens ieder te verloochenen — wat is dat zeldzaam!

VAN HIER EN GINDS

Kerken in Amerika

Het Jaarboek van de Amerikaanse kerken (The Yearbook of the American Churches), een uitgave van de Nationale Raad van Kerken (The National Council of Churches) geeft elk jaar o.a. een overzicht van de ledentallen der Amerikaanse kerken en de activiteit daarvan. Zoals men zal weten is de Nationale Raad van Kerken de Amerikaanse „afdeling” van de Wereldraad van Kerken. We geven enkele cijfers. Gedurende 1956 werden meer dan drie miljoen personen lid van de kerk, dan in 1955 het geval was.

Momenteel is 62% van de bevolking der Verenigde Staten bij een of andere kerk aangesloten. Dat is een record. Honderd jaar geleden was slechts 20% kerklid. De getallen, welke het Jaarboek geeft werden ontleend aan de rapporten van niet minder dan 258 kerkelijke denominaties!

Van de Church of Christ Scientists waren geen getallen. Want deze „kerk” verbiedt het tellen van de leden en het publiceren van de aantallen daarvan voor statistieken. Enkele getallen willen we hier noemen: Protestant: 60.148.980; Rooms: 34.563.851; Joden: 5.500.000; Oosters-orthodoxen: 2.598.055. De Methodisten kerk is de grootste wat ledental betreft. Ze telt er 9.400.000. Dan volgen de Southern Baptist Convention (8.700.000) en de National Baptist Convention (U.S.A.): 4.555.000.

Voor kerkbouw werd in 1956 uitgegeven de enorme som van 775.000.000 dollar. 40 miljoen meer dan in 1956. Zondagscholen werden bezocht door 40 miljoen kinderen, een groei van 2.5 percent. In 1956 arbeidden in de kerken 235.100 predikanten, geestelijken enz. 13000 meer dan in 1955. In de Nationale Raad van Kerken zijn vertegenwoordigd een aantal kerken met totaal 37.400.000 leden. Een groei van 700.000 sinds 1955. De protestantse groepen boekten een winst van 1.700.000 leden; de roomsen 1.167.204; de oosters-orthodoxen 212.000; de joden bleven in aantal gelijk.

De nood in de wereld

In De Wekker vonden we de volgende beschrijving van de nood der wereld.

De wereld telt nog 7 miljoen melaatsen. Ongeveer 60% van de wereldbevolking lijdt aan ondervoeding. Jaarlijks zijn er 300 miljoen malariapatiënten, waarvan er in die tijd ongeveer 3 miljoen bezwijken. De gezondheidstoestand in de achtergebleven gebieden is slecht. De kindersterfte is daar hoog, de gemiddelde leeftijd zeer beperkt. Bepaalde volksziekten als mijnwormziekte, tuberculose, geslachtsziekten, malaria, framboesia, typhus en andere ernstige ziekten, komen nog veelvuldig voor.

Bij plotseling vruchtbare bestrijding van bepaalde ziekten ontstaat soms binnen korte tijd een overbevolking. Dit is geschied toen b.v. de oorzaak van de kindersterfte in een bepaald gebied werd weggenomen. Toen wist men niet, hoe men nu weer aan voldoende voedsel voor de talrijke bevolking moest komen.

Honderdtachtig miljoen gezinnen missen een doelmatige woning. Groot is het aantal onder hen, dat geen dak boven het hoofd heeft.

Het vluchtelingenprobleem is angstwekkend. Vooral denken we de laatste tijd aan

de ruim 20.000 Hongaren, die naar Oostenrijk zijn uitgeweken. Ook al bekwamen velen van hen hun onderdak in een ander vaderland, toch werd de ellende, waarin ze verkeerden, daardoor niet weggenomen. Ook moeten we niet vergeten de vele Israëlieten uit Egypte gebannen, en de Arabieren uit Israël verdreven.

De situatie der kerk in China

Prof. Walter Freytag publiceerde in de International Review of Missions een verslag van een reis welke hij verleden jaar voorjaar naar China maakte. In Het Parool werd daaruit o.a. het volgende overgenomen:

Prof. Freytag zag „een aantal prachtige kerken, pas gebouwd en weer andere kerken die onlangs vergroot en gerestaureerd waren”, en telkens weer werd hem verzekerd, dat dit alles dank zij de persoonlijke offers der gemeentelieden was geschied. Hij zag de mensen voorts rustig en ongehinderd naar de kerk gaan en kon er zich zelfs van overtuigen, dat, in Sjanghai bijvoorbeeld, op een gewone zondag in zes verschillende kerken diensten werden gehouden, waar tussen de 50 en 120 procent van de lidmaten aanwezig was. (Met die 120 procent bedoelt hij blijkbaar, dat de volledige gemeente er was, plus 20 procent belangstellenden).

Het christendom, aldus gaat de bezoeker verder, beschikt in China kennelijk over grote mogelijkheden om zich kenbaar te maken. De niet-rooms-katholieke christenen — ongeveer 700.000 — beschikken over niet minder dan 21 onder studenten werkzame secretarissen, terwijl de 15 volledige en meer dan 100 andere werkers in de YMCA te Sjanghai niet minder opmerkelijk zijn dan het feit, dat de oplagecijfers van christelijke literatuur verhoudingsgewijze groter zijn dan in Duitsland.

De christenen met wie prof. Freytag in aanraking kwam, deden hun uiterste best om bij hem de indruk weg te nemen, als zou de Chinese kerk een kerk van martelaren zijn. In politiek opzicht scheen er ook volgens hen geen andere weg mogelijk dan die welke ingeslagen was. En door de zedelijke kracht van het communisme waren ook de Chinese christenen zeer getroffen.

Nergens, ook onder hen niet, trof prof. Freytag enige fundamentele kritiek op het tegenwoordige stelsel aan. „En bovenal”, zo schrijft hij, „sprak van allen die ik gesproken heb, niemand openlijk over de periode tussen 1949 en 1953”. (Dat is dus de periode, waarin het communisme zich van de macht meester maakte en waarin de felste vervolgingen der tegenstanders plaats vonden).

„Zo was er dus één kant van de zaak waarover zij zwegen, en dit was natuurlijk zeer verdrietelijk voor een bezoeker zoals ik, vooral wanneer men de indruk heeft dat dit zwijgen niet slechts opzettelijk is, en als zodanig door een vreemdeling tot op zekere hoogte te begrijpen, maar dat het bovendien en in veel sterkere mate zelfs wellicht een onderbewust vergeten betekent van iets waarvan men niet mag toegeven, dat 't maar al te wáár was”.

Tot de positieve indrukken, door hem in China opgedaan, rekent prof. Freytag, dat de Chinese christenen weten, dat er een duidelijke scheidingslijn ligt tussen hen en het atheïsme van het communisme. „Zij kunnen niet tegelijkertijd lid van de partij en lidmaat

J. GOUDZWAARD

VDM

RITA E. BOUWKAMP

geven mede namens wederzijdse ouders kennis van hun voorgenomen huwelijk, dat D.V. voltrokken zal worden op maandag 3 maart 1958 om 10.20 uur v.m. ten stadhuize te Groningen.

Kerkelijke bevestiging om 11 uur v.m. in de Zuiderkerk, Stationsstraat 12; voorganger Ds B. J. F. Schoep van Amstelveen.

Rozenburg, Emmastraat 4 Februari 1958.
Groningen, Parkweg 122

Receptie: te Rozenburg

maandag 24 febr., 5-6.30 uur,
in de Geref. Kerk, Emmastr. 59.

te Groningen:

maandag 3 maart, 5-6.30 uur,
Rest. „Riche”, Vismarkt 42.

Toekomstig adres:

Geref. Pastorie, Marijkeplein 3, Rozenburg.

van de kerk zijn... zij weten dat zij in de wereld van het evangelie moeten getuigen... ieder die christen wordt, ontnemt zichzelf de mogelijkheid ooit nog eens lid van de partij te worden en sluit zich daarmee aan bij een minderheid, die op het ogenblik op z'n best alleen maar eerbiedig getolereerd wordt”.

KERKNIEUWS

Beroepen te Zuidhorn: R. Houwen te Nijmegen;

te Homewood (Man., Canada): J. Mulder te Gees.

Aangenomen naar Zwolle: Z. G. van Oene te Sliedrecht.

Preekconsent: Stud. A. Kooy, W. van Abcoudelaan 84, Driebergen, tel. 03438-3357.

Afscheid: Ds R. H. Bremmer van Zwolle, tekst: Fil. 4: 1.

Ds Vonkeman is Donderdag 13 febr. in Pretoria aangekomen.

De combinatie van de gemeenten Blija en Holwerd is opgeheven.

Met ingang van 6 april 1958 zijn de aanvangstijden van de diensten des Woords in de Christelijke Fröbelschool aan de Kampweg 83 te Doorn bepaald op 9.30 en 15.30 uur.

KORT VERSLAG

van de vergadering van de Curatoren der Theol. Hogeschool te Kampen in het gebouw der Hogeschool op 11 februari 1958.

1. Aanwezig waren alle Curatoren (behalve Ds C. Vonk; die vervangen was door zijn secundis Ds F. de Vries) de hoogleraren en de deputaten-financiële.
2. De President, Ds D. van Dijk, opende de samenkomst met Schriftlezing en gebed. In zijn openingswoord wees hij er op, dat in de historie der Hogeschool geen vergadering der Curatoren zo telkens werd geroepen in een door plotseling sterven opgevallen vacature voorziening te zoeken als de huidige. Hij wekte de vergadering op hiermede gelovig bezig te zijn en sprak de bede uit, dat de HEERE de bedroefde familie trooste en de Hogeschool voorts gunstig gedenke.
3. De vergadering besloot de kosten der begrafenis van wijlen Prof. P. Deddens voor rekening der Stichting „Opleiding” te doen komen.
4. Curatoren besloten de Hoogleraren te verzoeken advies te willen geven voor een voor de Generale Synode op te maken voordracht voor benoeming van een Hoogleraar om onderwijs te geven in de historische vakken en het kerkrecht c.a. Hoogleraren verklaren zich hiertoe bereid. Getracht zal worden het advies medio april in te dienen. Hoogleraren zullen ook adviseren voor de benoeming van een bibliothecaris. Tot deze benoeming zal de Senaat der Hoogleraren de zaken der Bibliotheek verzorgen. Voorts worden de Hoogleraren verzocht het afnemen van de tentamina en de examina in de historische vakken c.a. te regelen.
5. Prof. C. Veenhof gaat de vergadering in dankzegging voor, waarna de President haar sluit.

Voor de Curatoren,
J. VAN BRUGGEN,
Assessor.

Adressen. Musselkanaal: L. Ensing, Markt-kade 60, tel. 1548;

Rev. H. Scholten, 36 Wellingtonstr., Orangeville (Ont.), Canada;

Orangeville: B. J. van Ommen, R.R. 3, Orangeville (Ont.), Canada.

Met dank aan God en grote blijdschap geven wij U kennis van de geboorte van onze dochter

FREDERICA CORNELIA

C. VAN DER LEUN.

J. C. VAN DER LEUN—Jager.

Utrecht, 18 februari 1958
Regentesselaan 37.